

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.1. Prodigium est à Christo assumi flagellum, vnde de hoc nobis attentius disputandum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

I. Dicit nobis sufficiunt, videre Christum flagriones illos Templi profanatores, exturbantem. Si quando patetfamilias per domum virga terribilis discurret, perterru filij ad matris conuolant sinum. Vates Hieremias Deum describit exandescentem sub figura Iordanis rapido cursu defluens: cum dicit: *Superbia Iordanis*. Dum enim hic fluuius de aluo exundat, quidquid occurrit euertit: vt nihil sit quod violentum eius repellat impetum. Solummodo tali in occasione remedium filijs Israel arca fuit, ad cuius recurrebant umbraculum: ad illius enim presentiam rapidissimum cohibuit impetum suum Iordanis, tutoque peruadant. O Iordanis eminentissime, quis in tua hodie non contremiscat presentia, videns quam violento profluas impetu, quosdam flagro excedendo, mensas euertendo, pecunias aliorum dispergendo, omnia sulque deque conuertendo: *Quis nouit potestatem irae tuae, & praetimore tuo iram tuam dinumerare?* Ad arcam eius diuinam confugiamus, quae pariter est thesaurum eius, Virginem, inquam intemeratam: haec namque se opponit, haec rapidos illos detinet cursus, ad eius recurramus umbram, deprecemur, & quatenus illam a Spiritu S. nobis obtineat, gratiam, eam deuote saluantes: *Aue Maria.*

Hier. 47. 19.

Pf. 89. 11.

§. I. Prodigium est, assumi à Christo flagellam, unde de hoc nobis attentius disputandum.

Epist. ad Episcopos Gallia c. 2. l. 5. c. 8.

I. Ex nouis oritur admiratio.

Doctior omni exceptione maior, & omnium suffragio irrefragabilis D. August. (sic illum compellat D. Caesellinus Papius) in libro quos contra Manichaeos scripsit, quandam Aristotelis Philosophorum antesignanum trutinat sententiam: quod admiratio sit filia nouitatis, & mater Philosophiae: ea non admiraris, quae quotidie cernis oculis, & visu ternur: quantumlibet enim magna sint (inquit D. Augustin.) eis usus ipse omnem auferat admirationem. Unde nec solis admiratis splendorem, non lucem mane orientem, opus auctoris naturae singulare, nec lunae pulchritudinem ad vesperam, quae vere stupenda est, nec stellarum stellarum quae prodigioso relucet splendore, & cursu sunt admirabiles, quae suspendunt etiam acutissima ingenia; nec fontes admiratis, qui hinc inde de terra profiliunt visceribus: quia haec omnia, licet in se miranda, sunt visu visusque familiaria. Porro si virum videris bicipitem, mon-

strum informe, incognitum: turbinem videas arborem fortissimam conuoluentem, radices fursum educens: si naues per arua cerneres discurrentes, si pecora per maria inanibulantia, haec non leuem in te producerent admirationem: Et haec oritur Philosophia: Quia eo ipso quo miraris, eius continuo causam incipis inuestigare, & hoc est Philosophari, unde Philosophi procul sit illa sententia: *Propter admirationem caeperunt Aristo. homines Philosophari.* Non miratur homines l. 1. Meta- solem, splendidus orientem; porro cum vide- *phys. c. 2.*

II. ruit, quando minus hoc expectabant, quod sereno sine nubibus caelo, subito pallus sit eclipsi. Admiratum & obscuratum, haec sunt admirati nouitate, quo parit ratio compulsi illos, vt inquireretur, quae subesse Philosophiae possit ratio talis eclipsi, unde procederet, quis pliam. illam causeret, & hoc Philosophiae dedit intium. Hodie nouum quid, & nunquam visum aduertimus, scilicet, Deum foribus armatum, hos & illos cadentem. In omni aeternitate diuina non reperies (inquit D. Chrysolom.) quod Deus per seipsum simile quid fecerit, sed nec cuiquam vel talitum impegerit: indignum enim Deo hoc esse iudicatur. Reges per seip- *Ho. 43. in*

III. sos subditis beneficia distribuunt, auram numquam suis manibus quemquam aut percipiunt aut castigant: etenim à regia persona sunt haec opera prorsus aliena: licet autem iudices per seipos ad flagella reos condemnent, vel morti permissique alijs adiudicent: non intuentis (inquit praefatus Sanctus) quod per seipos illas mandent executioni: essetque indecentissimum, quod proprijs manibus vel capite plecterent homicidam, vel latronem virgis exciperent.

Expendit idem ad rem, ex quo sumpsit D. Thom. & Cardinalis noster Caietan. Quod prout dicitur praecipit D. Paulus Episcopo, vt ipse illi indecens manu propria flagellum arripere, nec quemquam manu propria flagellet. Hoc etiam *Ho. 10. in* nim verbis illis intimat: *Non violentum, non percussorem.* Debet enim Episcopus, carnificem *In c. 3. 1.* agere. Turpe est Episcopo (sic sentit Caietan.) ad Tim. *Etiam iustus percussore: Debet enim aliena, non lect. 1.* propria manu percussore delinquentes. Et notat D. *1. Tim. 3. 3.*

Thom. quod egregie causam huius indecentiae figurat Apostolus, haec duo coniungens: *Non violentum, non percussorem.* Non sit amicus Episcopi potus, non sit percussor: etenim vinum potus non immoderate sumptum, hominem reddit furiosum: qui non considerat, quid agat, nec quem feriat, hos & illos percipit quem propria non cohibet auctoritas, & dum quempiam hoc agentem conspicimus, dicimus. Vino hoc agit *agitatus,*

ris, sique minime compos.

VI. Cum hoc igitur Deus sibi censet inco-
nveniens, nō invenies quōd per seipsum ipse puniat,
ipse flagellet, ipse morte afficiat, ipse patibulo
suspendat, sed per carnificum: mitistorumque
manus, ut solent Reges, & quilibet Monarcha.
Sic liquet, dum in populum suū acriter irritatus
eū castigare determinat, manibus vixit tyran-
norum, ut carnificum ministerio. Sic ostendit de
Nabuchodonosor locutus, quē minister suum
seruumq; cōpellat: idcirco hoc illi cōcessit quod
concedi solet carnifici nimirū ut sibi vestes retineat
interfectori, ut patet per Ezechielē. Simi-
liter dum proponit contumacē punire Pharaō-
nē: quamvis enim tam graviter, ut novimus, in-
eam excandesceret, numquā tamē manibus fla-
grū apprehendit, sed per carnifices illū castiga-
vit, ut declarat David ex sententia D. Chrysol.

Ps. 77. 40. *Msit in eos irā indignationis suae, indignationem & iram & tribulationem, in missiones per Angelos malos.* D. Hier. legit. *Per Angelos pestimos:* quia illas plagas, quibus puniebat in Aegypto Pharaōnem, per Angelos malos inferebat. Et si earum aliquas per Angelos bonos immiserit, ut D. Aug. opinatur, numquam tamen per seipsum illas intulisse perhibetur. *Deus non per seipsum puniit, sed per Angelos.* Ita D. Chrysol. Blasphemum, maledicumque Sennacherib. exercitum ducentem centum octoginta quinque millium, Angelico prostravit fugavitque ministerio. Eodem modo Sodomam ceterasque civitates fornicarias, quas punire decreverat, fœdo vastavit incendio. Quinimo, in eo ipso non leves offēdes circumstantias optime proposito convenientes, quarum aliquas Doctor prædictus examinat.

In ca. 13. Ipsi. & in c. 2. Ios. & in Ps. 77. D. Chr. Ho. 43. c. 1. T. 3.

VII. Statuit Deus conferte beneficium Abrahæ dando illi filiū, quem tantopere desiderat: sub trium Angelorum figura delitescit, qui in ipso fetuore diei, luceque media, ad eam accedunt tabernaculum, quos ilico Abraham agnovit, & Deum in eorum persona pronus adoravit: *Tres vidit & unum adoravit:* Etenim diuinæ cognovit mysterium essentia, quod in tribus personis, vnaque consistit, essentia. Domum ingrediuntur Abraham, & post puillum, quis sit aperitur, qui sub figura trium virorum accesserit tantaque spondet beneficia, quibus Abraham tota gaudio subsistit lætaeque familia. Exinde migrare cogitat Sodomam, & ibidem non nisi sub dno-rum apparet figura Lot, qui sub ipsas noctis tenebras incognita appellunt. *Venerunt duo Angeli Gen. 19. 1. Sodomam vespere.* Lot illos ut peregrinos exci-

pit, & noctu ad eius diuertunt domum, cui mul-
tis (a) vltro citroque interiectis, aperiant le
Angelos esse Dei ministros, ab eo missos, ut
scortatricem illam funditus perdant civitatem,
monentque serio, quatenus cum vxore & filia-
bus civitate quanto citius egrediatur, & sub pena
capitis nullus retrorsum faciem convertat, &
hoc adeo serio voluerunt obseruari, ut quia con-
iux Lot oculos suos retorfit, & quæ faciebant,
quæque fiebant, videre cupiebat, ilico versa sit in
salam salis. Admirabile mysterium. Ut Deus VIII.

Abraham beneficium cumulet, ipse comparet, me-
dicoque die proficiscitur, quem totus agnoscat tuis Au-
mundus: hoc etenim illi perplacet, hoc exoptat, gelus re-
dum dona largitur, ut omnimode cognoscatur, manferit.
velut vnus in essentia, triuulque in personis,
porro dum pergit castigaturus, non vult osten-
dere, quod in proprio vadat persona, sed Ange-
lorum, & illi quidem duo proficiscuntur. Fauet
mibi Dominus, si tres de la tribus Abrahæ dis-
cesserint Sodomam versus, qua ratione duo so-
lummodo dicuntur appulisse: Quid tertius re-
rum egit? Ille est, qui Deum castigantem præsi-
guabat, nec vllō modo vult ibidem agnosci, nec
ut trius, quia tres non sunt nec ut vnus, quia
duo sunt. Et in tenebris accessit. Phrafi scriptu-
ra, noctis & tenebrarum opera, ea sunt, de qui-
bus erubescimus, & confundimur in illis agnos-
ci, & videri quod illa faciamus. Phrafi est hæc
D. Paulo familiaris, qui opera mala, opera vocat
noctis æque tenebrarum. *Opera noctis & tenebra- Ro. 13. 11.*

rum, idcirco qui molitur quidquam agere sibi
priorius inconueniens, nec vult agnosci, noctis
obseruat caliginem, ita restatur spiritus sanctus
de adultero. *Oculus adulteri obseruat caliginem,*
dicens. Quis me videt? tenebra operiunt me. Et *Iob. 24. 15.*
ipsa veritas Christus asserit. Qui male agit, odit Iouanis
lucem, & non venit ad lucem, ut non arguantur 3. 20.
opera eius.

IX. Rem censet Deus adeo sibi indecora, manibus
flagellum arripere, licet ipso in propria non su-
mat illud persona, sed ille solummodo qui ipsū tenebras
representat, ut noit, quis eum videat quempiā puniens
flagellantem: de hoc namque videtur pudore obseruat.
suis undi: quocirca sēper dū describitur castigās,
aliena licet manu, noctibus id fecisse, perhibe-
tur. In ipsis densissimis noctis tenebris: *Cū que- Sap. 18. 14.*
ti silentium contineret omnia, & nox in suo cursu
mediū iter haberet. Trāsit in persona Angeli per-
cutiētis per Aegyptū, & omnes occidētis primo-
genitos Aegyptiorū. In obscurissimo noctis venit
in persona Angeli, quē misit ut cōtereret, deleteret-
que copias regis blasphemī Sennacherib. Noctis
manum

manum misit vt sacrilegum impiumque regem pleceret Balthasar, quali videri refugiat, & tali hoc animo vt idcirco precipiat, ne caput recedant, qui Sodomis exierant, ea que fiebant spectaturi, videnturque Deus rubore confundi, quod enim videant castigantem ac flagellantem tunc licet in manu conducta, quia vero vxor Lot eam vult intueri, puniatur.

Alia loca ponderat in huius confirmationem appositè D. Chryl. si. Nominatim autem illum, quod vt electos suos gloria beatificet, ipse per seipsum hoc sit acturus. *Quando beneficii opus est seipsum beneficiorem vocat. Venite Benedicti Patris nos percipite regnum, &c.* Vt autè iniquos plecat supplicijs, manibus vitur alienis. Hoc etenim est quod ait se facturum dicens, *Congregate xixania, & alligate ea in fasciculos ad comburendum.* Et cum ad nuptias indecentem voluit castigare ait, quod dixerit. *Ligatis manibus & pedibus eius, mittite eum in tenebras exteriores.*

X. Si hoc pro more Deus habeat, nouitas est extraordinaria, videre illum hodie, medio die, loco publico, nempe templo, eo tempore quo ex omnibus terræ Prouincijs conuersus erat populorū maximus, modo quando populus eò confluxerat, & vnus alterum propellebat, quod ipse flagellū arripit manibus, & omnes indiscriminatim velut canes foras exterminet. De hoc vehementer obstupesco, quinimo & vehementius obstupescemus, si consideremus, quod hoc fecerit sub initium suæ prædicationis. Bis hoc egit primo, nunc, quando nondum erat mundo cognitus. Tempus iam erat, quo se mortalibus manifestaret, & primo in *Cana Galilee* sese discipulis declarauit, solempni illo miraculo, quod aquam in vinum transubstantiauit. *Hoc fecit initium signorum in suis, & manifestauit gloriam suam.* Discipulis suis. Inde venit Hierosalem circa festum agni Paschalis, & hoc factū est, sic vt dicere liceat, primum hoc fuisse prodigiū, quo se mundo manifestauit. Secundo factū est Dominica Palmarū ad vltimā vitæ suæ periodū, quando templi ascendens, illud inuenit, sicut modo profanatum, idemque fecit quod nunc: fuit enim hoc vltimū opus, quo miracula sua conclusit. Itaque flagellis initium finemque dedit suæ Euangelij prædicationi. Quid hoc cælorum Imperator? quando cognomen tibi erat *Deus vltionis*, & tuis inscriptū gerebas vex illis: indecorum tibi censebas, manibus flagellum arripere, & vt quisquam te videret illo terribilem, modo autem dum prædicatoris venisti suauissimam Euangelij legem, cuius te auctoritatem esse præferebas, toto spectante populo,

loco ita publico, tempore tanti concursus, tali- que loco constitutus id agis vt omnes te videant flagellis armatum, imò nunc hos, nunc illos cadentem?

Inter alia que Isaias de Christo prædixerat (vt exposit D. Matth.) hoc erat, quod venturus esset ad eo manuctus, vt nulla de causa bile se com- leteret, quodque tam longè abesse à comprehen- tus ven- dendo quempiam, vt nec calamum quassatum turis esse confringeret, aut linum fumigans exingeret, prædici- ita vt maior nō videatur dari posse manifestudo, tur. *Ecco puer meus, &c. non contudit, neque clamabit, Isai. 42. 1. neque audiet aliquis in plateis vocem eius, arundi- Mat. 12. nem quassatam non confringet, & linum fumigans, non exinguet.* Et hoc ratio suadebat: veniebat enim in spiritu lenitatis & mansuetudinis. Videamus igitur qua ratione hoc oraculum huic cor- respondet actioni.

Perpendit D. Hyer. quod Dominus eidē pro- L. 2. n. c. 7 phetæ mandauerat: *Eccce populum tuum in virga Michæ. 7. us. Virgam assume (hac enim cadebant) qua Michæ. 7. gregem tuum pascas. Quomodo hoc Deus Mi- 13. chæe mandat, quærit D. Hier. si Apostolis suis XIII officium iniungens passum, iusserit, ne virgā Virgæ tollerent, Nihil intuleris in via, neque virgā. Ratio præcepta est, inquit, quia lex verus, lex erat timoris, & id- antiquæ circo populus ille duræ ceruicis virgæ regendus legis. erat, quæ ea de causa necessaria erat: vnde quā- Luc. 9. 3. nis illam Deus per se nunquam sumplerat, vt- pote sibi non conuenientem, volebat tamen vt ministri sui illam attollerent, & in altum eorum omnibus erigerent, vt timerent omnes se sequere colubenter. Porro lex Evangelica lex est amoris XIII. & suauitatis, vt autem pateret, quod iam antiqui Virgæ desisterent terrores, non tantum ille, qui auctor terroris eius est, mitis apparuit & benignus, vt vates pronouit le- miserat Zacharias; omnisque eius actio lenita- gi prohi- tem spirauit ac misericordiam, insuper & suis bita- præcipit ministris, qui illam prædicant, ne quid tollerent in via quod flagelli minas redoleret aut vmbiam eius præferret, quod terrore incu- teret. *Nolite portare baculum, neque virgā.* Igitur ea de causa, si Christo videatur indecens quod Apostoli sui virgā tollerent, gestarentque mani- bus, quomodo is, qui huius est auctor legis Eua- gelicæ, modo eum se mundo manifestat, illam prædicaturus & publicaturus, orditur assumpto manibus flagro, & nedū illud ostendit sed insu- per in totius populi synagoga, loco adeo publi- co, per humeros illud tergaq; distringit templi profanatorū, eoque canū iustar tanto exturbat cadique furore commotus, vt omnibus metum adferat*

adferat, tantum, vt eius vitantes verbera Euro-
citis se de templo fugituri proripiant.

Ho. 25. in Matt.
Sunt illa fuit D. Chrysof. consideratio ad
ea verba, quæ Christus Petro dixit ipsa suæ pas-
sionis nocte. Iudæi milium caterua supati accedunt
eum comprehensuri: quæ quæritus? Respon-
dent: Iesum Nazarenum: ait illis Iesus: Ego sum:
cuius verbi tanta vis fuit, vt, velut si tormenti
bellici fuisset laxata rota, illos perstrinxerit, &
in terrâ confusus victorque prostrasset. A casu
resurgunt, & ad Christum denuo reuertuntur, idē
ab eis quærit: quem quæritis? iterum respondet:
Iesum Nazarenum. Iam dixi vobis quod ego sum,
eu ego, me solum capite. Petrus vt vidit, quod
violenta magistro suo manus iniicerent, suam
gladio applicat, & Malcho Pontificis seruo dis-
secat auriculâ. O Petre, sic Christus, mitte gladiū
tuum in vaginam, solo tu me gladio defendas.
An putas, quia si voluero, non possum recurrere
ad Patrem meum auxilium postulans, & in mo-
mento temporis auxiliatus mihi mitteret copias
in eorum supplicium meique præsidium, plus

dum, causam eius inquirendo. Quid ira te, Do-
mine commouet, vt tam grauiter incandescas?
quis te celestis dulcedo sic amaricauit? quis ad
flagella compulsi te fontem misericordie? fla-
gellis dirissime cæsus? inquit D. Chrysof.) os
tuum nequaquam aperuisti: clavis in cruce con-
fixus. tacuisti vt agnus: nunc vero cum in te
nihil habeant, nec flagris concutiant, quid est
quod te tantum irretit, vt rem adeo nouam
moliaris? Audiamus D. Chrysofomum: *Qua-
sit dignum est, quo gratia Christus hic indigna. Ho. 22. in
tus est, & maxime cum alias iniuriis contumelias. Ioan. T. 3.
que affectus, Samaritanus & demonum habens
appellatus, nihil tale fecerit, nunc non contentus
flagello, verbis etiam in eos inuehitur. Rationem
inquiramus.*

§. 2. Prope erat Pascha, &c. *Congruenter
incipit Christus cum flagello: fundauit in ti-
more Euangelium suum; est enim annis boni
principium.*

Diuino consilio seipsum Christus mundo
manifestaturus, regnum Ecclesiæ suæ le-
gemque fundaturus Euangelicâ, per hoc
opus principū ei dedit, quamuis enim suscipiat
in se legem amoris fundare: nihilominus vt illa
firma consistat, lanâq; conseruetur illâ in timore
fundare est necessarium. Verè mirabilis est ille
discursus D. Aug. proposito conformis. *Andax est Li. quest.
homo, & temerarius, cui si digitum porrexeris, veteris &
totam arripit manum, idcirco necesse est timore noui te-
cuius restatetur audacia. Hinc Spiritus S. Si non stamen-
in timore Domini conuerter te instanter, cito subuer. q. 102.
tetur domus tua. Sumit metaphoram ex doctrina Eccl. 17. 4.
Christi, & quodiana experientia ex eo nimirū *Matt. 7.
quod domus firmus principaliter pendeat ex 24.
fundamento: qua de causa sapiens architectus, I.
altum erecturus ædificiū, hoc primū satagit, Funda-
vt pro fundamento petrâ collocet solidissimam, mentum
qua seruetur immobilis. Deus omnium est opificiū domus
sapiientissimus, proinde suis statuit ædificiis, vt Evange-
firma consistant, fundamentum quo nullum se- licæ, ti-
curius. Et hoc timor est. Ita in primo illo opere mor est.
contigit, quod erexit, naturæ nostræ huma-
næ, primarios parentes nostros creans in gratia
suæque fundatos amicitia. Vt autem hoc ædifi-
cium tutum esset, ac in legis obseruatione, quâ
illis præscriperat, immobile, continuo timorem
illi adiecit in fundamentum. Vnde mandatum
illis proponens, quod seruari volebat, illos ipsa
morte percellit ac penetrat, dicens: *In quo Gen. 2. 17.
cuncta.***

Matt. 26. 53.
XIV. Non vellet se Christus manu propria, sed Angelica defendere.
Si vnus Angelus (argumentatur D. Chrysof.) potes
adeo sit, vt sub vna nocte centū octoginta quin-
que millia bellatorum de castris delectat Sema-
cherib; quid eorum efficere credimus duodecim
posse legiones: cum legio sex milibus, sexcen-
tis, & sexaginta sex constet militibus; duodecim
autem legiones numerum expleant ferè octo-
ginta millium Angelorū. Quærit D. Chrysof. quid
hoc Domine? quæ premit te necessitas cum re-
velles defendere, & horū insolentiâ reprimere,
petere Angelos, qui hoc efficient? Optimè nūc
brachij tui declarasti potentiam cum vnico ver-
bo rotam hanc prostraueris: Idcirco militum
que colluicem? loquebatur de suppliciis Chri-
stus, & tantum abest, vt ipse ea per seipsum infe-
rat, vt quasi verò veris supponat, quod si casti-
gare contumaces debuisset, hoc manu faceret
abena, & Angelorum ministerio. Cum igitur in
hoc casu non conuenire ipsi videatur propria id
manu exequi (quando proteruos illos punire
vellet) peccatum licet maximum fuerit in ip-
sum commissum, quo vitam illi conabantur au-
ferre, quem modo nunc in principio, cum cri-
men sit leuius, ille ipse est, qui flagellum arrip-
it, ille ipse qui propriis manibus infert suppli-
cium, punitque sacrilegos? Rem adeo nouam
dignum est inquit D. Chrysof.) vt admiremur,
& hæc nos moueat admiratio ad Philosophan-